

Čís. 7059.

Pro otázku přípustnosti pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti obci v Čechách záleží na tom, zda vytýká se obci zanedbání povinnosti veřejnoprávní, či soukromoprávní.

(Rozh. ze dne 17. května 1927, R I 351/27.)

Žalobce zakládal náhradní nárok proti obci v Čechách na tom, že žalovaná obec neopatřila most na veřejné cestě, jenž jako statek veřejný jest ve správě a i v majetku obce, tak, by nikdo nebyl poškozen, zejména, že nepostarala se o to, by pobořená zeď mostu byla opravena a by uvolněné kameny byly upevněny, a že tím zavinila úraz žalobcův a proto že jest povinna k náhradě. Námitce nepřípustnosti pořadu práva s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl a žalobu odmítl, r e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Rekursní soud pokládá pořad práva za přípustný, protože prý žalobce neodvozuje žalobní nárok z veřejnoprávní povinnosti obce, plynoucí z ustanovení § 28 čís. 3 obecního zřízení českého, nýbrž prý jej odvozuje ze zavinění obce, spočívajícího v tom, že se nepostarala o nápravu, ač byla upozorněna a znala vadný, nebezpečný stav mostní zdi. Než z tvrzené okolnosti, že se obec přes upozornění a znalost vadného a nebezpečného stavu mostní zdi nepostarala o nápravu, neplyne ještě, že nárok, plynoucí z tohoto zavinění obce, jest povahy soukromoprávní. Obcí zaviněné zanedbání bezvadného a bezpečného stavu mostní zdi může míti v zápětí i ručení obce podle §§ 28, 34, 37 ob. zř. pro Čechy. Jde právě o to, zda se obec podle žalobního tvrzení zanedbáním stavebního stavu mostní zdi provinila proti svým soukromoprávním povinnostem či zda se provinila proti svým povinnostem veřejnoprávním. Tvrdí-li žalobce, že obec zavinila úraz na příklad tím, že zanedbala povinnosti, které jí bezpečnostní předpisy ukládají jako zapsané vlastníci pozemku a na něm zřízeného mostu, tedy jako podmětu soukromoprávnímu, uplatňuje-li tedy povinnosti obce z jejího soukromého vlastnictví, uplatňuje tak ovšem soukromoprávní závazek žalované obce, o němž rozhodovati přísluší soudům. Vytýká-li však žalobní žádost obci jako veřejnoprávnímu podmětu, vykonávajícímu místní policii a pečujícímu o bezpečnost veřejné dopravy, provinění proti předpisům o vykonávání místní policie (§§ 28 a 34 obec. zř. pro Čechy), přivádí k platnosti nárok, kotvící ve veřejném právu, pro nějž soudy podle § 37 druhý odstavec téhož zákona a § 1 j. n. příslušny nejsou, pokud správní úřady neuznaly o povinnosti k náhradě škody (sr. rozh. čís. 6275 sb. n. s.). V souzeném případě nelze ze žalobcova přednesu nic seznati, z čeho by bylo lze usuzovati, že žalobce opírá svůj nárok o porušení soukromoprávních závazků obcí jako podmětem soukromoprávním, ačkoli to bylo

jeho povinností (§§ 178, 226 c. ř. s.). chtěl-li přípustnost pořadu práva dolíčiti. Naproti tomu lze z jeho tvrzení, že most na veřejné cestě byl v nebezpečném stavebním stavu, že policejní stráž o tom dávala zprávy a že oznámil svůj úraz místní policii, právem usuzovati, že opírá svůj nárok jedině o domnělé zanedbání předpisů místní policie, tedy o důvod veřejnoprávní. Že pro takový nárok není pořad práva přípustný, vyslovil a odůvodnil obšírněji Nejvyšší soud již opětovně (srv. rozh. čís. 5006, 6333, 6338 a mnoho jiných). Netřeba proto otázku tu zde znovu rozebírat.

Čís. 7060.

v nesporném řízení není rekursnímu soudu uloženo, by slyšel strany o tvrzeních rekursu, a není mu zabráněno, by neprovedl šetření, jež pokládá za nutná, bez účasti stran. Takový postup rekursního soudu mohl by býti jenom tehdy důvodem ke zrušení jeho usnesení, kdyby v dovolacím rekursu byly uvedeny okolnosti, nasvědčující tomu, že opomenutí výslechu strany mělo podstatný vliv na napadené rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 17. května 1927, R I 426/27.)

K žádosti zemského inspektorátu pro zemské dávky určil soud první stolice zcizovací hodnotu nemovitosti za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty na 147.504 Kč. Rekursní soud vyhověl rekursu odpůrce navrhovatele potud, že zcizovací hodnotu snížil na 96.585 Kč 40 h.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu navrhovatelovu.

Důvody:

Usnesením prvního soudu z 18. října 1926 byla zcizená realita čís. 4 v S. odhadnuta ke dni 1. ledna 1914 na 80.814 Kč 60 h, ke dni 25. listopadu 1924 na 147.504 Kč 20 h, a bylo rozhodnuto mimo to o útratách odhadu. Usnesení o hodnotě ke dni 1. ledna 1914 vešlo, poněvadž si do něho žádná strana do 14 dnů nestěžovala, podle § 18 nesp. říz. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. v moc práva. K námitkám, předneseným proti němu zemským inspektorátem teprve v dovolacím rekursu, nelze proto přihlížeti. Proti určení hodnoty ke dni 25. listopadu 1924 byl odpůrkyní podán rekurs s návrhem, by usnesení prvního soudu bylo zrušeno a odhad byl znovu proveden. Rekursní soud vyhověl stížnosti tak, že nařídil předem doplnění řízení výsledkem určitých přezvědných osob a novým výsledkem znalce, a pak změnil usnesení prvního soudu a určil hodnotu k 25. listopadu 1924 na 96.585 Kč 40 h. Do tohoto usnesení stěžuje si nyní zemský inspektorát a vytýká po stránce formální, že mu nebyla poskytnuta možnost, by se při novém, rekursním soudem nařízeném šetření vyslovil o odpůrcových tvrzeních, po stránce věcné pak, že rozdíl mezi hodnotou 80.814 Kč 60 h ke dni 1. ledna 1914 a 96.585 Kč 40 h ke dni 25. listopadu 1924 jest příliš nepatrný, než aby mohl býti